

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

KANSALLISARKISTO

Yksityisarkistotoiminnan strategia

Strategiatyön lähtökohtia

- Strategia kohdentuu yksityisarkistotoimintaan eikä ole yksityisarkistojen strategia
- Muuttunut toimintaympäristö edellyttää toiminnan ja palveluiden kehittämistä ja yhteistyötä
- Talouden supistuvien reunaehtoisten vuoksi suunnitelmallisuutta, yhteistyötä ja uusien rahoituslähteiden kartoittamista on lisättävä
- Yhteistyö ja toimintojen kehittäminen yhdessä parantavat yksityisarkistotoiminnan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä
- Yksityisarkistostrategia pohjautuu OKM:n kulttuuriperintöstrategiaan ja KAM-sektorin kokonaisarkkitehtuuriin
- Yksityisarkistostrategia valmistellaan yhteistyössä yksityisarkistotoimijoiden kanssa

Yksityisarkistotoiminnan määritelmä

- Yksityinen arkistotoiminta kohdistuu yksityishenkilöiden, yhteisöjen, sukujen ja muiden yksityisten toimijoiden tuloksena syntyneeseen arkistoaineistoon. Se on tärkeä osa kansallista asiakirjallista, audiovisuaalista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä tutkimuksen infrastruktuuria.
- Arkistoitavilla aineistoilla tulee olla tutkimuksellista ja/tai kulttuuriperintöarvoa
- Arkistolain piirissä olevien aineistojen käsittely (kuten viranomaisaineistot ja julkisen tehtävän hoidosta kertyneet aineistot) ei ole yksityisarkistotoimintaa
- Yksityisarkistotoimijat käsittelevät aineistoja yleisen edun mukaisesti ja yleishyödyllisesti, jolloin esimerkiksi aineistoihin sisältyvien henkilötietojen käsittely on mahdollista tietosuojasääntelyn ja muun lainsäädännön puitteissa
- Yksityisarkistotoimijoiden arkistoimat aineistot ovat lähtökohtaisesti avoimia ja maksuttomia käyttää

Yksityisarkistotoiminta Suomessa

- Yksityisarkistostrategian taustalla on Arkistoverkoston laatima nykytilan selvitys ***Yksityisarkistotoiminta Suomessa***, jossa kuvataan:
  - Yksityisarkistotoimijat ja -aineistot
  - Digitaaliset aineistot ja palvelut
  - Toiminnan vaikuttavuus ja aineistojen käyttö
  - Toimintaan vaikuttava lainsäädäntö
  - Yhteistyöverkostot
  - Yksityisarkistotoiminnan edunvalvonta
- <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023022228290>

Visio

Yksityisarkistotoiminta on yhteiskunnallisesti vaikuttavaa, kestäväää ja näkyvää. Sivistyksen ylläpitäminen edellyttää yksityisten tietoaaineistojen ja datan pitkäaikaissäilytystä ja saatavuutta.

Missio

Tiedon avoin saatavuus vahvistaa kansalaisyhteiskunnan moniarvoisuutta, luottamusta ja demokratiaa. Yksityisarkistoaaineistot ovat osa kansakunnan muistia.

Arvot

- Luotettavuus ja luottamuksellisuus
- Yhteistyö ja ammattimaisuus
- Muutoskyvykkyys

Keskeiset strategiset tavoitteet

- Asiakaslähtöiset ja yhteentoimivat digitaaliset palvelut turvaavat yksityisarkistotoiminnan tulevaisuuden.
- Yksityisarkistotoiminnan edunvalvontaa, yhteistyötä ja tunnettuutta edistetään.
- Lainsäädäntöä uudistetaan tietoaaineistojen avoimen saatavuuden parantamiseksi.
- Yksityisarkistoaaineistot kuvaavat yhteiskunnan monimuotoisuutta.

Kriittiset menestystekijät

Yhteistyön laajentaminen ja kehittäminen

Osaava henkilöstö

Vakaa talous

Asiakaslähtöiset ja yhteentoimivat palvelut

Näkyvyys ja vaikuttaminen

Lainsäädäntö mahdollistaa digitaalisten palveluiden kehittämisen

Kehittämistoimet

YHTEISTYÖN LAAJENTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

LAINSÄÄDÄNTÖ

- Kehittämistoimi**
- Yksityisarkistotoimintaa ohjaava lainsäädäntö
- Tekijänoikeuslainsäädäntö

TALOUS

- Kehittämistoimi**
- Toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden kehittäminen
- Uusien rahoitusinstrumenttien kartoitus
- Yhteisten palveluiden käytön tukeminen

YHTEENTOIMIVAT PALVELUT

- Kehittämistoimi**
- Toimitaan KAM-arkkitehtuurin mukaisesti
- Finnan ja PASin käytön tukeminen
- Digitointipalveluiden kehittäminen
- Vastaanoton ja järjestämisen tuki
- Asiakaslähtöisyyden edistäminen
- Uuden teknologian hyödyntäminen

OSAAVA HENKILÖSTÖ

- Kehittämistoimi**
- Henkilöstön osaamis-
pääoman säilyttäminen ja lisääminen
- Luovuttajien luottamuksen vahvistaminen
- Toiminta on vastuullista ja kestävä

NÄKYVYYS JA VAIKUTTAMINEN

- Kehittämistoimi**
- Yksityisarkistotoiminnan näkyvyyden edistäminen
- Edunvalvontaan ja yhteistyöhön luodaan rakenteita ja suunnataan resursseja
- Monipuolisen yksityisarkistoaineiston vastaanoton varmistaminen

Lainsäädäntö

Kehittämistoimi	Odotettu tulos	Vastaa	Osallistuu
Kehitetään yksityisarkistotoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä	Päivitys tehty	OKM	YAt, KAM-juridiikkaryhmä
Tekijänoikeuslain-säädäntö ottaa huomioon kulttuuri-perintöorganisaatioiden tarpeet	Selvitys muutostarpeista	OKM (KUPO ja KTPO)	KAM-juridiikkaryhmä

Vakaa talous

Kehittämistoimi	Odotettu tulos	Vastaa	Yhteistyössä
Uusien rahoitusinstrumenttien kartoitus	Kartoitus tehty	OKM	YAt
Toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden kehittäminen	Saadaan enemmän aikaan käytävissä olevilla resurssella	YAt	OKM
Luodaan yhteisesti mittarit tehokkuudelle ja vaikuttavuudelle	Kannustetaan tehokkaaseen ja vaikuttavaan toimintaan	OKM ja YAt	KA
Tuetaan yhteisiä palveluita	Mahdollisuus uusien palveluiden käyttöönottoon	OKM	YAt

Asiakaslähtöiset ja yhteentoimivat palvelut

Kehittämistoimi	Odotettu tulos	Vastaa	Osallistuu
Toimitaan KAM-kokonaissarkkitehtuurin mukaisesti	Yhteentoimivat palvelut, sektoreiden välinen yhteistyö	YAt	OKM
Finnan ja PASin käytön tukeminen	Finnan ja PASin käyttö laajenee	OKM	YAt
Digitointipalveluiden kehittäminen	Yhteiset palvelut ja digitoinnin yhteistyö	YAt + OKM	
Asiakaslähtöisyyden edistäminen	Asiakasystävällisyys. Joukkoistamis- ja kumppanuusprojektit.	YAt + OKM	YA-neuvottelukunta
Uuden teknologian hyödyntäminen	Metatieto ja sisällöntunnistus etenevät	YAt + OKM	
Vastaanoton ja järjestämisen tuki	Palvelut aineiston vastaanottoon ja järjestämiseen	YAt + OKM	YA-neuvottelukunta

Osaava henkilöstö

Kehittämistoimi	Odotettu tulos	Vastaa	Osallistuu
Yhteiset koulutustilaisuudet	Osaaminen päivitetty, mm. kestävä kehitys ja vastuullisuus	YAt, alan yhdistykset, Arkistoverkosto, Digime-verkosto	YA-neuvottelukunta
Yhteistyö ja kumppanuuksien hyödyntäminen	Osaamiskapeikat ratkaistu yhteistyöllä	YAt, Arkistoverkosto, koko KAM-sektori	YA-neuvottelukunta
Riskien hallinta ja varautuminen	Varautumissuunnitelma on tehty	YAt	OKM

Näkyvyys ja vaikuttaminen

Kehittämistoimi	Odotettu tulos	Vastaa	Tiedotetaan
Yksityisarkistotoiminta näkyväksi ja kestäväksi	Nimetty keskeiset toimet; kestävä kehitys osa kaikkea toimintaa	YAt	YA-neuvottelukunta
Edunvalvonta on rakenteista ja resursoitua	Selvitetään	OKM ja YAt	YA-neuvottelukunta
Yksityisarkistoaineisto on alueellisesti ja ajallisesti kattavaa	Kansallinen hankintapolitiikka huomioi monimuotoisen ja yhteiskunnallisesti edustavan arkistoaineiston talteen saamisen	YAt, YA-neuvottelukunta	OKM

Kehittämistoimi: YA-neuvottelukunnan rooli

- YA-neuvottelukunnan toimenkuvaa kehitetään yhteistyössä yksityisarkistotoimijoiden kanssa
- Vastaa yksityisarkistotoiminnan strategian viimeistelystä, täytäntöönpanosta ja päivittämisestä
- Tekee resurssiensa mukaan tiivistä yhteistyötä kaikkien yksityisarkistotoimijoiden sekä arkistoalan ja koko KAM-sektorin yhteistyöverkoston kanssa
- Kokoontuu niin usein kuin tarpeen.
- Puheenjohtaja kaudella 2023–26 on Juha Henriksson, Musiikkiarkisto.
- Voi esittää yksityisarkistotoimintaa tukevia selvityksiä ja aloitteita OKM:lle ja Kansallisarkistolle (erillisrahoitusta voidaan harkinnasta myöntää strategiaa tukeviin toimiin).